ZBIÓR

UKŁADÓW ZBIOROWYCH PRACY

ROK III Warszawa, dnia 3 czerwca 1939 r. Nr 34

TREŚĆ:

94.

ZARZĄDZENIE

MINISTRA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 24 maja 1939 r.

o zatwierdzeniu orzeczenia Komisji Rozjemczej dla przemysłu budowlanego na obszarze miasta Lwowa z dnia 27 kwietnia 1939 r.

Na podstawie art. 3 ust. (2) pkt 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. o komisjach rozjemczych do załatwiania zatargów zbiorowych pomię-

dzy pracodawcami a pracownikami w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. z 1937 r. Nr 39, poz. 313) oraz §§ 43 i 44 rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 31 maja 1937 r. wydanego w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości oraz Ministrem Przemysłu i Handlu o wykonaniu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. o komisjach rozjemczych do załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 321) zarządzam co następuje:

§ 1.

Zatwierdzam orzeczenie Komisji Rozjemczej, powołanej zarządzeniem Ministra Opieki Społecznej z dnia 20 kwietnia 1939 r. (Zbiór Układów Zbiorowych Pracy Nr 25, poz. 65), wydane w sprawie załatwienia zatargu w przemyśle budowlanym na obszarze miasta Lwowa.

Tekst orzeczenia podaje się poniżej.

§ 2.

Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Opieki Społecznej:
(—) *M. Zyndram-Kościałkowski.*

1 zał.

Zał. do zarz. M. O. S. z dn. 24.V. 1939 r.

ORZECZENIE

Komisja Rozjemcza powołana zarządzeniem Ministra Opieki Społecznej z dnia 20 kwietnia 1939 r. (Zbiór Układów Zbiorowych Pracy Nr 25, poz. 65), na mocy rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. o Komisjach Rozjemczych do załatwiania zatargów zbiorowych pomiędzy pracodawcami a pracownikami w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. z 1937 r. Nr 39, poz. 313), w celu załatwienia zatargu w przemyśle budowlanym na obszarze miasta Lwowa, na posiedzeniu w dniu 27 kwietnia 1939 r. w sali Muzeum Przemysłowego we Lwowie, w składzie ustalonym zgodnie z §§ 8, 12, 13 i 36 rozporządzenia Ministra Opieki Społecznej z dnia 31 maja 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr 40, poz. 321):

Przewodniczący: *mgr Zbigniew Wróblewski*, Naczelnik Wydziału w Ministerstwie Opieki Społecznej,

Członkowie: *dr Zbigniew Barth*, Sędzia Sądu Apelacyjnego we Lwowie, jako delegat Ministra Sprawiedliwości,
inż. Bronisław Welczer, Kierownik Oddziału Budowlanego Urzędu Wojewódzkiego we Lwowie, jako delegat Ministra Spraw Wewnętrznych,

wobec uchylenia się od udziału w rozprawie ławników ze strony pracodawców i w związku z tym automatycznego ustąpienia ławników ze strony pracowników, po przeprowadzeniu rozprawy w obecności wezwanych uczestników zatargu

ze strony pracodawców:

1) Izba Inżynierska we Lwowie w osobie: *inż. Kolbuszowskiego Michała* Prezydenta Izby Inżynierskiej,

2) Związek Zawodowy Architektów i Budowniczych w osobie: *Tarnawieckiego Piotra*,

3) Stowarzyszenie Architektów Rzeczypospolitej Polskiej, Oddział Lwów (S. A. R. P.) w osobie: *inż. arch. Koczura Maksymiliana*,

4) Cech Chrześcijańskich Mistrzów Murarzy, Kamieniarzy i Brukarzy w osobach: *Dębskiego Stanisława* i *mgr Hadzamana Stanisława*,

5) Cech Chrześcijańskich Mistrzów Ciesielskich w osobie: *Szpondrowskiego Maksymiliana*,

6) Cech Mistrzów Stolarzy i Zawodów Pokrewnych w osobie: *Federa Mozesa*,

7) Cech Chrześc. Mistrzów Stolarzy i Zawodów Pokrewnych w osobach: *Kiliana Mieczysława* i *Prugara Marcina*,

8) Cech Chrześc. Mistrzów Lakierniczych i Malarzy w osobach: *Halickiego Ksawerego* i *Dwizdały Kazimierza*,

9) Cech Żydowskich Mistrzów Malarzy i Lakierników w osobie: *Lieblicha Józefa*,

10) Cech Blacharzy, Brązowników, Mosiężników i Zawodów Pokrewnych w osobach: *Hladnego Rudolfa* i *Chuwesa Szymona*,

ze strony pracowników:

1) Centralny Związek Robotników Przemysłu Budowlanego, Drzewnego, Ceramicznego i Pokrewnych Zawodów w Polsce, Oddział Murarzy we Lwowie w osobach: *Langa Leopolda, Dziakowa Teodora, Rozborskiego Karola, Pawełkiewicza Józefa, Chmielowca Jana, Kuchara Teodora, Tryma Piotra, Szarkowa Michała, Raucha Stanisława, Wolskiego Piotra, Marynowskiego Piotra, Solmana Józefa* i *Hawryszkowa Władysława,*

2) Centralny Związek Robotników Przemysłu Budowlanego, Drzewnego, Ceramicznego i Pokrewnych Zawodów w Polsce, Oddział Budowlany we Lwowie w osobach: *Giełyja Dymitra, Olejarnika Pawła, Kozioła Stefana, Jagielskiego Jana, Riznyka Zenona, Tarnawskiego Dawida, Czepila Teodora, Czarneckiego Józefa* i *Bilika Franciszka,*

3) Centralny Związek Robotników Przemysłu Budowlanego, Drzewnego, Ceramicznego i Pokrewnych Zawodów w Polsce, Oddział Brukarzy i Betoniarzy we Lwowie w osobach: *Huszpy Jana* i *Salickiego Józefa,*

4) Centralny Związek Robotników Przemysłu Budowlanego, Drzewnego, Ceramicznego i Pokrewnych Zawodów w Polsce, Oddział Stolarzy we Lwowie w osobach: *Kuźmińskiego Józefa. Grenika Kazimierza, Sawickiego Adama* i *Madeja Mariana,*

5) Centralny Związek Robotników Przemysłu Budowlanego, Drzewnego, Ceramicznego i Pokrewnych Zawodów w Polsce, Oddział Malarzy i Lakierników we Lwowie w osobach: *Goldhabera Jakuba, Mondscheina Adolfa* i *Teitelbauma Bernarda,*

6) Związek Zawodowy Przemysłu Budowlanego „Praca Polska" w osobie: *Malskiego Alojzego,*

7) Zjednoczenie Chrześcijańskich Związków Zawodowych na Małopolskę Wschodnią, Oddział Stolarzy, Elektrotechników, Malarzy i Lakierników we Lwowie w osobach: *Maniowskiego Edwarda, Woźnickiego Kazimierza, Tyzia Adama, Krawca Władysława* i *Kowala Bazylego,*

8) Zjednoczenie Zawodowe „Praca Polska" w osobach: *prof. Szklarczyka Bronisława, Fetzko Józefa, Wawryka Franciszka, Dziury Antoniego, Konopelskiego Władysława, Boreckiego Michała, Polańskiego Jana, Czarnieckiego Mariana, Drzewickiego Franciszka, Papugi Jana, Horbacza Jana* i *Radeckiego Józefa,*

9) Centralny Związek Robotników Przemysłu Metalowego, Sekcja Blacharzy i Ślusarzy we Lwowie w osobach: *Kusznira Jana* i *Dżoca Teofila,*

10) Polski Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Budowlanego i Drzewnego Z. P. Z. Z., Oddział we Lwowie w osobach: *Paska Władysława, Michalewskiego Władysława* i *Brysia Stanisława,*

11) Spółdzielnia Pracy Brukarzy, Robotników Kanałowo-drogowych, Ziemnych itp. „Wspólny Trud" w osobie: *Humińskiego Michała,*

po przeprowadzeniu postępowania dowodowego, zapoznaniu się z przedstawionymi na rozprawie materiałami i stanem faktycznym,

z w a ż y w s z y

że na przestrzeni ostatniego roku nie zaszły zmiany kosztów utrzymania, które nakazywałyby podwyżkę płac,

że stan natężenia robót w przemyśle budowlanym we Lwowie nie wykazuje w roku bieżącym większych możliwości rozwojowych,

że wysuwane przez robotników żądania ogólnej podwyżki płac, zarówno co do swej zasady jak i poziomu, nie znajdują w tej sytuacji żadnej możliwości realizacji,

że biorąc pod uwagę szczególnie trudną sytuację niektórych najniżej płatnych kategorii robotników Komisja Rozjemcza uznała za celowe dać wyraz swojej tendencji poprawy zarobków najsłabiej wynagradzanych, przez drobną korekturę,

że poziom ustalonych zarobków dotyczy przemysłu budowlanego i pokrewnych zawodów, a w żadnym razie nie może służyć dla analogicznej regulacji płac w dziedzinach pracy nieprzemysłowej,

o r z e k a:

§ 1.

Płace robotników budowlanych.

Ustala się za godzinę następujące minimalne stawki płac:

Murarz i cieśla	zł 1,15
Zbrojarz i betoniarz	„ 0,90
Pomoc na budowie i robotnik ziemny przy budowie	„ 0,62,5
Dla koźlarza za przeniesienie 1000 sztuk cegieł do piwnic i parteru z odległości do 20 m . .	„ 2,90
oraz za każde następne piętro względnie za każde 4 m wysokości dodatek	„ 1.45

§ 2.

Płace kamieniarzy budowlanych.

Dla kamieniarza budowlanego ustala się za godzinę minimalną stawkę . . . . zł 1,35

Dla kamieniarza budowlanego, posługującego się własnymi narzędziami, ustala się dodatek w wysokości 5% przewidzianej dla niego stawki

§ 3.

Płace stolarzy budowlanych.

Dla stolarzy ustala się za godzinę następujące stawki płac:

Stolarz przy robotach budowlanych . . . . . zł 0,75

Stolarz przy robotach wykonywanych na budowie „ 0,90

§ 4.

Płace pracowników malarskich.

Ustala się za godzinę następujące minim. stawki płac dla malarzy:

Malarz . . . . zł 0,85

Pomocnik malarski . . . . „ 0,50

Malarz zatrudniony przy fasadzie otrzymuje dodatek w wysokościi 25% przewidzianej dla niego stawki.

§ 5.

Płace pracowników blacharskich.

Ustala się za godzinę następujące minimalne stawki dla blacharzy:

Blacharz . . . . zł 0,90

§ 6.

Płace parkieciarzy.

Ustala się dla parkieciarzy następujący cennik płac za jeden metr kwadratowy:

a)	układanie na gwóźdź z przesortowaniem i przybiciem listwy	zł 0,57
	cyklinowanie z nacieraniem	„ 0,36
b)	za podstawę przyjmuje się deszczułki 25 cm długie, za deszczułki 20 cm długie ustala się cenę wyższą o	„ 0,11
c)	układanie na lepnik z przesortowaniem i przybiciem listwy	„ 0,62
	cyklinowanie z nacieraniem	„ 0,36
d)	za kolorowanie deszczułek na wyraźne żądanie pracodawcy cena wyższa o . . .	„ 0,11
e)	układanie kwadratów z deszczułek z przybiciem listwy	„ 0,62
	cyklinowanie z nacieraniem	„ 0,36
f)	wszelkie układanie do fryzy droższej o . .	„ 0,11
g)	cyklinowanie starej posadzki	„ 0,47
h)	cyklinowanie starej posadzki przekładowej	„ 0,52
i)	wszelkie przekładania oraz wszelkie reperacje starej posadzki za godzinę . . .	„ 0,92
j)	za ściąganie wyłącznie kantów za 1 m² . .	„ 0,21

§ 7.

Za pracę na rusztowaniach wiszących robotnik otrzymuje do każdego wynagrodzenia dodatek w wysokości 50% jego stawki normalnej.

§ 8.

Na budowach będzie stosowany 46-cio godzinny tydzień pracy z tym, że praca w soboty trwać będzie 6 godzin.

§ 9.

O ile na robocie budowlanej jest stosowany system akordowy, stawki jednostkowe za pracę w akordzie powinny być obliczone w taki sposób, aby zarobek ogólny robotnika zatrudnionego na akord był co najmniej o 25% wyższy od płacy dniówkowej robotnika odpowiedniej kategorii.

§ 10.

Zatrudnianie robotnika winno obejmować pełny dzień pracy, o ile nie nastąpią przyczyny od pracodawcy niezależne.

§ 11.

Jeżeli przerwa w pracy wynika nie z winy pracodawcy lub spowodowana jest warunkami atmosferycznymi, pracownik nie ma prawa za czas przerwy żądać zapłaty.

Jeżeli brak materiału lub przeszkoda w ruchu powstały przed rozpoczęciem pracy, a pracownik do pracy się już stawił, należy się pracownikowi wynagrodzenie w wysokości 2 godzinnego zarobku.

§ 12.

Rusztowania, na których pracują robotnicy, będą sporządzone przez robotników ciesielskich. Robotnicy innych kategorii, jak murarze, pomoc budowlana, kamieniarze i robotnicy pokrewnych zawodów budowlanych, którzy będą korzystać z rusztowań, nie mają obowiązku ani stawiania rusztowań, ani też ciągnięcia drabin. Robotnikom tym pracodawca obowiązany jest oddać rusztowanie gotowe do pracy.

§ 13.

Na każdej budowie winna być urządzona specjalna stołownia oraz specjalne pomieszczenie dla przechowywania ubrań i narzędzi pracowników.

§ 14.

Pracodawca winien zwrócić robotnikowi zapłatę za bramę, o ile robotnik udaje się do pracy nocnej na budowę w okresie od 22 do 4 godziny.

§ 15.

W razie wysyłania robotników na pracę poza teren miasta Lwowa, pracodawca winien zapłacić robotnikom koszty przejazdu oraz strawne w zależności od indywidualnej umowy, niezależnie od należnej zapłaty za pracę.

§ 16.

Robotnicy budowlani zajęci przy tzw. robotach mokrych, a to w wykopach, kanalizacjach itp., otrzymują obuwie gumowe i ubrania ochronne.

§ 17.

Wypłata zarobków winna być dokonywana co tydzień bezpośrednio po zakończeniu pracy w sobotę i winna następować w miejscu wykonania pracy.

§ 18.

Na budowach robotnicy są uprawnieni do wyboru ze swego grona jednego delegata i zastępcy na każde przedsiębiorstwo; za zgodą kierownictwa liczba delegatów może być zwiększona.

Delegaci pośredniczą pomiędzy robotnikami a kierownictwem budowy w sprawach lokalnych celem zapobiegania zatargom.

Delegaci pracują na ogólnych warunkach dla wszystkich robotników, lecz za lojalne pełnienie swoich funkcji nie mogą być ani szykanowani, ani zwalniani z pracy; zwolnienie z pracy delegata winno być umotywowane istotną koniecznością. Sprawowanie czynności delegatów nie powinno przeszkadzać w normalnej pracy na budowach. Specjalne przepisy o wyborach, uprawnieniach i obowiązkach delegatów określą bądź regulaminy pracy, bądź też wzajemne porozumienie stron.

§ 19.

Do pracy przyjmowani będą w pierwszym rzędzie robotnicy zamieszkali na terenie miasta Lwowa.

§ 20.

Warunki umowy indywidualnej o pracę mniej korzystne dla robotników, niż przewiduje orzeczenie, są nieważne i ulegają z mocy prawa zastąpieniu przez odpowiednie postanowienia niniejszego orzeczenia, natomiast orzeczenie nie daje uprawnienia do pogarszania istniejących korzystniejszych warunków pracy.

§ 21.

Orzeczenie niniejsze obowiązuje na obszarze okręgu administracyjnego miasta Lwowa przy wykonywaniu wszelkich robót budowlanych, kamieniarsko-budowlanych, blacharsko i stolarsko-budowlanych, malarskich i parkieciarskich.

§ 22.

Orzeczenie niniejsze obowiązuje od dnia 1 maja 1939 r. do dnia 30 kwietnia 1940 r.

Lwów, dnia 27 kwietnia 1939 r.

Przewodniczący Komisji Rozjemczej:

(—) Mgr Wróblewski Zbigniew
Naczelnik Wydziału
Ministerstwa Opieki Społecznej

Członkowie Komisji Rozjemczej:

(—) Dr Barth Zbigniew
Sędzia Sądu Apelacyjnego
we Lwowie

(—) Inż. Welczer Bronisław
Kierownik Oddziału
Budowlanego Urzędu
Wojewódzkiego we Lwowie

95.

ZARZĄDZENIE
MINISTRA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 24 maja 1939 r.

o nadaniu mocy obowiązującej orzeczeniu Komisji Pojednawczo-Arbitrażowej w Chorzowie z dnia 27 kwietnia 1939 r., ustalającemu warunki płacy pracowników umysłowych, zatrudnionych w górnośląskim zrzeszonym przemyśle przetwórczym.

Na podstawie § 27 rozporządzenia Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 15 lipca 1924 r. o przyjmowaniu i wydalaniu robotników i pracowników podczas okresu demobilizacji gospodarczej (Dz. U. R. P. Nr 65, poz. 643) i § 24 tegoż rozporządzenia, zmienionego rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 15 października 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr 93, poz. 866) — zarządzam co następuje:

§ 1.

Orzeczeniu Komisji Pojednawczo - Arbitrażowej w Chorzowie z dnia 27 kwietnia 1939 r., ustalającemu warunki płacy pracowników umysłowych zatrudnionych w górnośląskim zrzeszonym przemyśle przetwórczym, nadaję moc obowiązującą od dnia 1 kwietnia 1939 r.

Tekst orzeczenia podany jest poniżej.

§ 2.

Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Opieki Społecznej:

(—) *M. Zyndram - Kościałkowski.*

1 zał.

Zał. do zarz. M. O. S. z dn. 24.V. 1939 r.

Komisja Pojednawcza
i Arbitrażowa w Chorzowie.
L. dz. 86/39

Chorzów, dnia 27 kwietnia 1939 r.

Przewodniczący: *inż. Franke Maksymilian*

Sekretarz: *Jonkówna Maria*

Ławnicy:

ze strony pracodawców:

1) *dr Kłodnicki Stanisław*, zast. st. ławn.
2) *dyr. Szwemin Wiktor*, zast. st. ławn.
3) *dyr. Szwejcer Henryk*, ławn. niestały

ze strony pracowników:

1) *Wieczorek Władysław*, prezes związk. ławnik stały
2) *Zawisza Klemens*, prac. umysł. ław. stały
3) *Łebkowski Marian*, prac. umysł. ław. stały

Na rozprawę o podwyżkę zarobków pracowników umysłowych zatrudnionych w g. śl. zreszonym przemyśle przetwórczym oraz zniesienie 5% różnicy zarobków pracowników umysłowych zatrudnionych poza rewirem centralnym — stawili się:

a) ze strony wnioskodawcy:

w imieniu związków zawodowych:

P. Z. P. — Polskiego Związku Pracowników Przemysłowych Biurowych i Handlowych — sekretarz *dr Gawlik Paweł*,

Z. Z. P. U. — Zjednoczenie Zawodowe Pracowników Umysłowych Przem. Handlu i Samorządu — prezes *Gut Bernard*,

Z. Z. P. — Związek Pracowników Umysłowych — sekretarz *Szostek Stefan*,

Z. P. Z. Z. — Związek Pracowników Umysłowych — sekretarz *Juzoń Jan*,

b) ze strony przeciwnika wniosku:

w imieniu Związku Pracodawców Przemysłu Przetwórczego w Województwie Śląskim w Katowicach:

dyr. Tarłowski Władysław, inż. Knauer Czesław.

Strony zgadzają się na skład Komisji wyżej wymienionej, rozprawiają spornie i powołują się na treść pism do aktu załączonych.

Próba ugody nie doszła do skutku.

Tabela płac pracowników umysłowych przemysłu przetwórczego, obowiązująca od dnia 1.II. 1938 r. została wypowiedziana w grudniu 1938 r. na dzień 31 marca 1939 r. w czasie przewidzianym umową.

Komisja Pojednawcza i Arbitrażowa po wysłuchaniu wywodów stron i po naradzie orzekła co następuje:

Stawki płac oraz dodatki socjalne pracowników umysłowych, zatrudnionych w zakładach zrzeszonych w Związku Pracodawców Przemysłu Przetwórczego w Wojew. Śląskim, obowiązujące od dnia 1.II. 1938 r. podwyższa się o 3%.

W ten sposób ustalona taryfa zarobkowa obowiązuje od dnia 1 kwietnia 1939 r. do dnia 31 grudnia 1939 r. z tym, że może być wypowiedziana na trzy miesiące przed upływem tego terminu.

Strony winny wyrazić zgodę na to orzeczenie w ciągu dni pięciu.

Przewodniczący:

(—) *Franke*

(—) *M. Łebkowski*	(—) *dr Kłodnicki*
(—) *Zawisza*	(—) *Henryk Szwejcer*
(—) *Władysław Wieczorek*	(—) *W. Szwemin*

Celem uzgodnienia, bezpośrednio między stronami, sprawy zlikwidowania 5% obniżki poborów dla pracowników z poza okręgu centralnego, sprawę się odracza.

Przewodniczący:

(—) *Franke*

(—) *M. Łebkowski*	(—) *dr Kłodnicki*
(—) *Zawisza*	(—) *Henryk Szwejcer*
(—) *Władysław Wieczorek*	(—) *W. Szwemin*

TŁOCZONO Z POLECENIA MINISTRA OPIEKI SPOŁECZNEJ.

ZAMÓWIENIA I WPŁATY NALEŻY KIEROWAĆ POD ADRESEM MINISTERSTWA OPIEKI SPOŁECZNEJ, WARSZAWA UL. DŁUGA 38/40.

Drukarnia Państwowa Nr 107452. 3.VI.1939. 1000.

Prenumerata roczna 20 zł. **Cena niniejszego numeru 25 gr.**